

IN OORLOG DOOR KRIJGSRAAD
„TEN ONRECHTE VEROORDEELD”?

Stem
12-69

Ex-vlieger op zoek naar eerherstel

DE LYON

(Van een onzer redacteurs)

HULST — „Ik ben een Nederlandse Dreyfus. Ik wacht al twintig jaar op het moment dat een aan mij begaan onrecht, wordt hersteld. De publiciteit rondom de Indonesische kwestie heeft alles wat mij en twee andere militaire vliegers overkomen is weer wakker gemaakt. Als onschuldigen hebben wij jaren gevangen gezeten. Ik ben na een gratiebesluit van de koningin vrijgelaten maar niet gerehabiliteerd”.

Aan het woord is de 53-jarige Erich de Lyon uit Hulst. Sinds die dag in 1949, toen hij uit gevangenschap werd ontslagen, vecht hij, gewapend met stapels documenten en verklaringen voor eerherstel. Hij hoopt dat in de atmosfeer van zelfbeschuiving waartoe het Nederlandse volk thans wordt aangezet, zijn zaak de aandacht zal krijgen die zij verdient.

Erich de Lyon is de zoon van een vroegere assistent-resident op Sumatra. In 1937 meldde hen zich als aspirant op de vliegschool van de militaire luchtvaart in Bandoeng, werd opgeleid tot militair vlieger en behaalde het groot militair vliegbrevet.

Toen Nederland door de Duitsers werd bezet traden verschillende vliegers van de Indische luchtmacht als vrijwilliger toe tot de R.A.F. Onder hen was ook Erich de Lyon. Hij werd tot tweede luitenant gepromoveerd, maar kort daarop kregen hij en zijn kameraden opdracht om naar Indië te gaan, omdat Japan inmiddels aan de oorlog had deelgenomen. Eer De Lyon in Indië zat capituleerde het K.N.I.L. De vliegers werden doorgestuurd naar Australië, waar zij werden ingedeeld in het 18e squadron onder majoor B. J. Fiedel-dij.

Rotsfeer

„De sfeer was rot”, vertelt De Lyon. „Omdat onze Engelse rang niet in de Nederlandse hiërarchie paste, werden velen van ons gedegradeerd. Ik werd sergeant. Maar erger was de verveling. Wij hadden geen vliegtuigen, iedereen piekerde over het lot van zijn familie in het door de Japanners bezette Indië en er was een totaal gebrek aan leiding tot in de hoogste regionen toe. In

Australië berustte het hoogste militaire gezag bij de marine.

Typerend voor de militaire maatschappij daar, was het gezwets waaraan iedereen, officier of niet, meedeed. Wilde fantasieën, wensdromen van militairen die in feite gedemoraliseerd waren, deden de ronde. Een van die fantasieën gold de mogelijkheid om een B-25 te kapen en er mee naar Java te vliegen om je daar bij je familie te voegen. Het idee miste iedere realiteit, want een B-25 kan de afstand Canberra-Java niet eens vliegen, zonder dat er extratanks worden ingebouwd, wat fabriekswerk is.

Maar het ondenkbare gebeurde. Precies als in een stuk van Kafka. Een tweede luitenant, J. H. F. Burck, die nu in München woont, een zekere Hans Kelder (nu wonend in Hazerswoude) en ik kregen de Intelligence Service op onze nek. Een majoor van deze dienst, een Nederlander, leidde het onderzoek”.

De Lyon stelt dan dat deze officier en anderen tegenover de Britse oorlogsleiding een demonstratie van bekwaamheid en speurzin wilden geven. De Lyon wijst er verder op dat juist in deze tijd de krijgsoperaties voor het eerst in het voordeel van de geallieerden begonnen om te slaan en dat het tijd werd om de gedemoraliseerde troep in Australië eens een fors voorbeeld voor ogen te stellen.

De Lyon: „Daarvoor werden wij gebruikt. Er werd een zekere sergeant-majoor Scholte als agent-provocateur ingeschakeld, met het doel onze fantasiepraatjes zo te leiden en te stimuleren dat een krijgsraad daar een complot in zou kunnen zien, gericht op desertie, landverraad en samenzwering”.

(ZIE VERVOLG PAGINA 3)

Ex-vlieger eist eerherstel

(VERVOLG VAN PAGINA 1)

Ongelooflijk

De Lyon: „Dat dit inderdaad gelukt is vind ik ongelooflijk, maar het is waar. Alleen was de vraag: wie moest ons berechten? Een Nederlandse krijgsraad in Australië kon dat niet doen, omdat de Australische wet aan het tribunaalsysteem geen rechtskracht toekent. De Australische wet geeft iedereen recht op een fair trial, m.a.w. een normaal proces. Wij moesten dus naar Nederlands grondgebied. Bovendien bleek de carrière van veel mensen af te hangen van de vraag of het zou lukken ons inderdaad voor de bijl te helpen en dat werd alleen maar erger, toen de zaak eenmaal rolde.

Wij werden aan boord van de „Heemskerk” gebracht — Nederlands grondgebied — en met enorme omwegen naar Colombo gevoerd, waar wij voor een marinekrijgsraad werden gedaagd. Het bewijsmateriaal bestond uit een dagboek van Burck, waarin hij over onze zwetspartijen maar ook over het wangedrag van de hoogste militaire leiding in Australië had geschreven, uit de verklaringen van de agent-provocateur en voor de rest uit een duidelijke opzet schuldigen te vinden, schuld of geen schuld. Er zat geen jurist in de raad, wij werden niet verdedigd, er waren geen getuigen, geen pers . . . niets! Wat gebeurde er? Burck kreeg als eis: de doodstraf, later gewijzigd in levenslang. Kelder en ik werden tot twintig jaar gevangenisstraf veroordeeld.

Gratie

In 1949 kreeg ik, nadat mij vader een verzoek aan de koningin had gezonden, gratie. Dat was merkwaardig, want in het gratieverzoek staat

letterlijk dat leden van hare majesteits officierskorps zich aan Kempetai en Gestapomethoden hebben schuldig gemaakt: genoeg om mijn vader te laten vervolgen wegens belediging van het officierskorps. Maar hij werd niet vervolgd en evenmin volgde revisie van het vonnis. De dossiers waren, zoals mij officieel werd meegedeeld, in het ongereede geraakt. Het dagboek van Burck is ook spoorloos.

Ik heb werkelijk niets nagelaten om deze zaak uitgezocht te krijgen en ik ben er zeker van dat dit steeds is tegengehouden, omdat bij een revisie van de zaak reputaties in het geding zijn van personen in de militaire leiding, die hierin een rol hebben gespeeld en dan zou blijken dat zij ons — drie zwetsende militairen in een basiskantine — hebben gebruikt voor een doel dat buiten het recht is gelegen. Van elk detail heb ik hier de documenten die het bewijzen”.

Getuigenissen

De Lyon: „Ik heb gratie gekregen. Net zoals misdadigers gratie krijgen. Maar de smet op mijn naam is nooit weggenomen. Mijn pensioenrechten ben ik kwijt, ik ben nog steeds een onteerde en slachtoffer van een proces. De parlementaire enquêtecommissie heeft indertijd getuigen over mijn zaak gehoord. De bevindingen zijn gepubliceerd in het commissieverlag en zij tonen duidelijk aan hoe absurd alles was. Maar er is geen rehabilitatie gekomen”.

De Lyon: „Hier liggen getuigenissen van objectieve anderen. Dit schreef de vlootaalmoezener in die tijd, pastoor J. J. Bruno in zijn dagboek (het is als echt gewaarmerkt door de hoofdvlootaalmoezener W. Kwaaitaal): „Wat is toch de menselijke gerechtigheid. Wat zullen deze en andere heren raar opkijken als zij zelf voor de stoel van ons aller Rechter komen te staan. Ik ben benieuwd, wie hen daar dan zal verdedigen, maar ik toch zeker niet!”

En dit heeft de toenmalige kapitein H. Tander uit Venlo gezegd: „Dit Van der Lubbe-proces moet uitgezocht worden met als resultaat: volledige kwijtschelding en rehabilitatie”.

En dit getuigden schriftelijk luitenant-kolonel Fiedeldij, de toenmalige kapitein Akkerman, luitenant-kolonel De Vries en vele anderen, die tot het 18e squadron hebben behoord: „Dat zij De Lyon na het in november 1942 in Canberra voorgevallene, geenszins beschouwen of beschouwd hebben als landverrader of deserteur noch als ernstig bedoelde samenspinner tot het plegen van de misdaden landverraad en desertie”.

De Lyon: „Maar de smaad rust nog steeds op mij. Ik zal geen rust kennen eer er revisie van het vonnis is verkregen. Ik hoop vurig dat het moment daarvoor eindelijk is aangebroken”.